

פתיחת דבר

Mussar · Hebrew with Nikud and a Literal Translation

ON THIS PAGE

The holy Torah is the ultimate inner chamber, containing the perfect blueprint for a Yid's life, both in ruchniyus and gashmiyus. Yet, a person cannot access this beautiful inner light if they are missing the outer keys of yiras Shamayim and refined middos. Without these, a person remains far away, looking at the Torah from a distance and failing to see how it can truly guide and sustain him.

Nikud and the literal translation are a learning aid prepared by the editor (AI-assisted, pending review), not the sefer's own vowelization.

אמר רבה בר רב הונא כל אדם שיש בו תורה ואין בו יראת שמים דומה לגזבר שמסרו לו מפתחות הפנימיות ומפתחות החיצוניות לא מסרו לו בהי עייל (שבת ל"א).

Rabbah bar Rav Huna said: Any man who has Torah in him but does not have fear of Heaven in him is comparable to a treasurer to whom they handed over the inner keys, but the outer keys they did not hand over to him; through which one can he enter? (Shabbos 31a).

ופרש"י ז"ל:

And Rashi, of blessed memory, explained:

יראת שמים דומה לפתחים חיצוניים שדרך להם נכנסים לפנימיים.

Fear of Heaven is comparable to outer doorways, through which one enters into the inner ones,

כך אם ירא שמים הוא נעשה חרד לשמר ולעשות ואם לאו אינו חש לתורתו.

So too, if he is a yarei shamayim, he becomes trembling to guard and to perform, and if not, he does not care for his Torah.

ולכאורה היא סתירה למה שאמרו חז"ל (שם):

And seemingly, this is a contradiction to what Chazal said (there):

מכריז רבי ינאי חבל על דלית ליה דרתא ותרעא לדרתא עבד.

Rabbi Yannai proclaims: Woe to one who has no courtyard, yet makes a gate for the courtyard.

הרי שהתורה אינה אלא שער לכנס בה יראת שמים,

Behold, the Torah is nothing but a gateway through which fear of Heaven may enter,

שהיא מבפנים, ורבה בר רב הונא מכנה לתורה מפתחות פנימיות.

which is on the inside, and Rabbah bar Rav Huna terms the Torah 'inner keys.'

ופֶּשֶׁר הַדָּבָר נִרְאָה:

And the explanation of the matter appears to be:

הַתּוֹרָה בְּאֵמֶת הִיא הַפְּנִים וְהַדֶּרֶתָּא.

The Torah, in truth, is the inner essence and the beauty.

הָאָדָם יָכוֹל לִפְתּוֹר הַכֹּל עַל־פִּי דַעַת הַתּוֹרָה, הֵן שְׁאֵלוֹת הָרוּחַ וְהֵן שְׁאֵלוֹת הַחֶמֶר.

A person is able to resolve everything according to Daas Torah, both questions of the spirit and questions of the material.

מִקְפֶּת הִיא כָּל הַדְּמִיוֹנוֹת וְהַרְגָּשֵׁי הָאָדָם אֲפִי הַרְגָּלָיו וְרִצּוֹנוֹתָיו וְכָל הַכְּרִחִיּוֹתָיו וְלִיכָא מִיָּדִי דִּלָּא רְמִיזָא
עֲלֶיהָ בְּאוֹרֵיתָא דֶּרֶךְ נָכוֹן אִיךָ לְהִתְנַהֵג אֲפִי בְּכָל פְּרָטֵי הַחַיִּים וְאִין מִי שְׂיָבֵא אַחֲרֶיהָ לְהוֹסִיף אוֹ לִגְרַע.

It encompasses all of man's imaginations and feelings, even his habits, his desires, and all his necessities, and there is nothing that is not hinted at in the Torah with a proper path of how to conduct oneself, even in all the details of life, and there is no one who can come after it to add or to subtract,

גַּם אֵינְנָה צְרִיכָה עֶזֶר וְסִיוֹעַ מִמָּקוֹם אֲחֵר.

It also does not need help and assistance from another place.

וּכְבָּר נֶאֱמַר בָּהּ בְּהִתְהַלֵּכְךָ תִּנְחָה אֶתְךָ בְּשֹׁכְבְּךָ תִּשְׁמַר עֲלֶיךָ וְגו' (משלי ו' כ"ב).

And it has already been said concerning it, "When you walk, it will guide you; when you lie down, it will watch over you," etc. (Proverbs 6:22).

אֲלָא שְׁהָאָדָם מִדְּלוֹת שְׂכָלוֹ וְקֹצֵר הַשְּׁגָתוֹ בְּעַמְק מוֹשֵׁג הַתּוֹרָה,

But rather, a person, from the poverty of his intellect and the shortness of his grasp in the depth of the Torah's concept,

מִבֵּיט עַל הַתּוֹרָה כְּמוֹ הַמִּבֵּיט עַל אוֹרֵיוֹן הַפּוֹרוֹחַ בְּגִבְהַי שָׁמַיִם,

he looks upon the Torah like one who looks upon an airplane flying in the heights of heaven,

שֶׁנִּרְאָה אִזּוֹ כְּנֻקְדָּה קִטְנָה, שֶׁבַּפֶּעַם הָרִאשׁוֹנָה לֹא יִתְקַבֵּל עַל לְבוֹ בְּשׁוּם אִפֵּן כִּי מִתְקֵן שֵׁם מְדוֹר עִם הָרִבָּה
חֲדָרִים וּבְנֵי אָדָם מִתְעַנְּגִים שָׁם בְּאֲכִילָה וּשְׂתִיָּה וְאַף בְּטִיּוֹל,

which appears then like a tiny dot, so that at the first time it would not be accepted upon his heart in any way that there is prepared there a dwelling place with many rooms, and people are delighting themselves there with eating and drinking and even with strolling,

וּמִרְבָּה לְהִטִּיל שְׁאֵלוֹת וְקוּשִׁיּוֹת,

and he increases in casting questions and difficulties,

הֲיִתְכֵן שֶׁדָּבָר מוֹעֵט כְּזֶה יַחֲזִיק הַמְּרוּבָּה הָרִבָּה מִמֶּנּוּ?

Is it possible that such a small thing should contain that which is much greater than itself?

וְאוּלָם מוֹבֵן שֶׁכָּל שְׁאֵלוֹתָיו הָעֲצוּמוֹת הֵם רַק כְּשֶׁהוּא נִמְצָא רְחוֹק מִהָאֲוִירוֹן,

But, it is understood that all of his mighty questions are only when he is found far from the airplane,

אָבֵל כְּשִׁיתְקָרֵב אֵלָיו יִסֵּר כָּל הַפְּלִאוֹת מֵאַלְיָהֶן וְיִבִּין הַדָּבָר לְאִשּׁוּרוֹ.

But when he draws close to it, all the wonders will be removed on their own, and he will understand the matter in its true truth.

כֵּן הוּא בַּפֶּעַל מִמַּשׁ מְצִיאוֹת הַתּוֹרָה,

So too is the reality of the Torah in actual, concrete practice,

הָרַחוּק מִיִּדְעַת דֶּרֶךְ הַתּוֹרָה הֵן מִחֲמַת שֶׁלֹּא עָמַל לְהִבִּין וְדָרְכָהּ וְהֵן מִחֲמַת שֶׁלֹּא הִכִּין לַצֵּעַד בְּדַרְכֶיהָ,

One who is far from knowing the way of the Torah, whether because he did not toil to understand its path, or whether because he did not prepare himself to walk in its ways,

עוֹמֵד וּמִתְפַּלֵּא אִיךָ שֶׁיִּכּוֹל לְצַמְצֵם עֲצָמוֹ בְּחֻקֵּי הַתּוֹרָה וְאִיךָ יִחְיֶה בָּהֶם?

He stands and wonders how he can restrict himself within the laws of the Torah, and how he will live by them?

וּבָשׂוּם אָפֵן אִי אֶפְשָׁר לְהִתְקַבֵּל עַל לְבוֹ שְׂאֵמָנָם דֶּרֶךְ הַתּוֹרָה מִכִּיל בְּקִרְבָּהּ לַפֶּתֶר דְּרָכֵי הַחַיִּים,

And in no way is it possible to be accepted upon his heart that indeed the path of the Torah contains within itself to solve the ways of life,

וּלְפִי הַשְׁגָּתוֹ קִטְנָה הַתּוֹרָה מִהֲכִיל לְהַשְׁבִּיעַ רְצוֹן הָאָדָם בְּנוֹגֵעַ לַשְּׂאֵלַת הַחַיִּים,

And according to his limited understanding, the Torah is too small to contain enough to satisfy the desire of man regarding the question of life,

שֶׁכָּל כֹּה מְרֻבּוֹת צָרָתוֹ וְכָל כֹּה עֲמָלִים בְּנֵי אָדָם וּמִטְפָּלִים בַּשְּׂאֵלָה הָרְצִינִית הֲלוֹז יוֹמָם וְלַיְלָה וְעַדִּין לֹא הִגִּיעוּ לְמִצָּא פֶּשֶׁר,

that his needs are so very numerous, and human beings toil so much and occupy themselves with this serious question day and night, and still they have not managed to find a solution,

וְאִיךָ יִתְכַּן שֶׁעֲמָלָהּ שֶׁל תּוֹרָה תַּפְתֹּר הַשְּׂאֵלוֹת וְאַף הַמְּבֻכּוֹת הַגְּדוֹלוֹת בַּחֲמֹר וּבְרוּחַ.

And how is it possible that the toil of Torah should solve the questions and even the great perplexities in the material and in the spiritual?

אָכֵן יֵשׁ תְּרוּץ מְסֻפִּיק:

Indeed, there is a sufficient excuse:

קָרֵב עֲצָמָה אֶל הַתּוֹרָה וְתִרְאָה אֱמֶתָתָה

Bring yourself close to the Torah, and you will see its truth.

כִּי כָּכָר אָמַר הַכָּתוּב "וְצַדִּיק בְּאֵמוּנָתוֹ יִחְיֶה" (חֲבֵקוּק ב').

For the verse has already said, "And the tzaddik shall live by his emunah" (Chabakuk 2).

הַנְּבִיא מְתָאֵר לְפָנֵינוּ מֵהוּת הַצַּדִּיק שְׂאֵמוּנָתוֹ הִיא חַיּוֹ מִמַּשׁ.

The prophet describes before us the essence of the tzaddik, whose emunah is his very life.

הַאֱמוּנָה מַעֲמִידָתוֹ לְהַכִּיר וְאֵף לְהַרְגִּישׁ בְּחוּשׁ שָׂרָק בְּחַיֵּי הַתּוֹרָה יִמָּצֵא טוֹב וּמוֹעִיל,

Emunah stands him up to recognize and even to feel with tangible sense that only in the life of Torah will he find good and benefit,

וּמִגְדֵּל עַז שֵׁם ה' בּוֹ, יָרוּץ צַדִּיק וְנִשְׁגָּב

And a tower of strength is the Name of Hashem, into it the righteous runs and is set on high

לֵאמֹר.

He said.

וְעָלָיו רַק לְהַפְנִים בְּתוֹךְ הַמִּגְדָּל וּכְבֹּד יֵרָאֶה שֶׁמִּגְדֵּל הַתּוֹרָה עַז וְתַעֲצָמוֹת לוֹ לְהַתְרוֹמֵם לְמַעַלָּה מִכָּל הַמַּפְרִיעִים וְהַנְּסִיווֹת,

And he only needs to enter inside the tower, and he will already see that the tower of Torah has strength and might for him to elevate himself above all the disturbers and the nisyonot,

לְמַעַלָּה מִכָּל הַדְּמִיוֹנוֹת הַכוֹזְבִים הַשּׁוֹטְפִים וּבָאִים כְּזָרָם לְשֹׁטֵף כָּל הַהִשְׁקָפוֹת הַגְּבוּהוֹת.

above all the false imaginings that come washing over like a torrent to wash away all the lofty outlooks of Torah hashkafah.

בְּהִמָּצְאוֹ בְּמִגְדֵּל הַתּוֹרָה יִגְבֶּיהָ עוֹף וְיָרוּץ הַצַּדִּיק בְּשֵׁם ד' לְהִיּוֹת נִשְׁגָּב מְכֹל.

When he finds himself in the tower of the Torah, the tzaddik will fly high and run in the Name of Hashem to be exalted above all.

אָבֵל דָּא עָקָא, אֲמַנָּם כִּי הַפְּנִימִיּוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה נוֹתֶנֶת חַיִּים לְבָעָלֶיהָ,

But here is the pain, indeed, that the inner essence of the Torah gives life to its master,

אָבֵל מָה יַעֲשֶׂה הָאָדָם וְחַי בָּהֶם,

But what shall a person do so that he may live by them,

אִם יַחֲסֹר לוֹ הַמַּפְתָּחוֹת הַפְּנִימִיּוֹת ?

If he lacks the internal keys?

כִּי הַמַּדּוֹת הָרָעוֹת הֵמָּה מְחִיצוֹת בְּרִזָּל הַמַּפְסְיקוֹת בֵּינוֹ וּבֵין הַתּוֹרָה וְגוֹרָמִים שְׂאִינוֹ רוֹאֶה תִּשְׁלוֹם הַטּוֹבוֹת לְהוֹלִכִים בְּדַרְכֶּיהָ,

For bad middos are iron barriers that separate between him and the Torah, and they cause that he does not see the complete goodness for those who walk in its ways,

וְאֵף לֹא הָרָעוֹת הָרַבּוֹת שֶׁנִּסְתַּבְּכוּ לְאוֹתָם שְׁלֹא אָבוּ הֵלֶךְ בְּדַרְכּוֹ,

and not even the many evils that became entangled upon those who did not desire to walk in His ways,

וְנִסְתָּם עֵינָיו מֵרְאוֹת הַחֲרָפָן הַנּוֹרָא שֶׁנִּסְתַּבֵּב מִקְלָקוּלָהּ שֶׁל אוֹתָם שֶׁסָּרוּ מִחַיֵּי הַתּוֹרָה וְאִינוֹ מַשִּׁים לְבוֹ לַעֲזֹב הַכִּסְלָה שְׁלוֹ,

and his eyes are shut from seeing the terrible destruction that was brought about from the ruin of those who turned away from the life of Torah, and he does not set his heart to abandon his foolishness,

שְׁלֹא יִהְיֶה נִלְכָּד גַּם הוּא בַּמְצוּדָה רָעָה הַפְּרוּשָׁה לְעוֹזְבֵי תוֹרָה,

so that he too should not be trapped in the evil snare that is spread out for those who forsake the Torah,

שֶׁמְקוֹרָהּ מִיָּם חַיִּים, וְרַק אוֹמֵר שְׁלוֹם עָלַי נִפְשִׁי.

whose source is living waters, and yet he only says, peace be upon my soul.

וְנִמְצָא עוֹמֵד בְּבַחֲיַנַּת רָשָׁעִים כִּי־נִגְרַשׁ הַשֶּׁקֶט לֹא יוֹכֵל וַיִּגְרְשׁוּ מִיָּמָיו רָפֶשׁ וְטִיט (ישעי' נ"ז).

And he is found standing in the state of "the wicked are like the driven sea, for it cannot rest, and its waters cast up mire and dirt" (Yeshayah 57).

בְּאוֹר הַדְּבָר:

The explanation of the matter is:

הַגְּלִים שֶׁבָּיָם רוֹעֲשִׁים וְנִגְרָשִׁים לְרֹדֶף בַּמְרוּצָה לְשֹׁטֵף כָּל הָעוֹלָם,

The waves in the sea rage and are driven to pursue in a run to wash away the entire world,

אֲף שָׂרְאוּ אֶת הַסּוּף שֶׁל הַגְּלִים הָרִאשׁוֹנִים,

Even though they saw the end of the first waves,

שֶׁהֵם גַּם כֵּן רָצוּ בַּגְּבוּרָה וְחָשְׁבוּ לְנַצֵּחַ כָּל הָעוֹלָם,

that they also wanted with strength and thought to conquer the entire world,

אָבָל כְּאֲשֶׁר הִגִּיעוּ לְגִבּוֹל חוּל הַיָּם נִשְׁבְּרוּ לְרִסְסִים וְנִעְשׂוּ לְתֹהוּ וָבֹהוּ,

But when they reached the boundary of the sand of the sea, they were broken to pieces and became waste and void,

בְּכָל זֹאת לֹא יִתְעַכְּבוּ הַגְּלִים הַבָּאִים אַחֲרֵיהֶם מִמְרוּצָתָם לְהוֹצִיא זְמָמָם,

Even so, the waves coming after them will not be delayed from their race to carry out their scheme,

בְּעִקְשָׁנוֹת גְּדוּלָּה נֶגֶד הַנִּסְיוֹן מִהֶעָבָר,

with great stubbornness against the trial of the past,

שֶׁלִּשְׂוֹא תִקְוָתָם וְהַשְׁקָפָתָם, וְכַמִּתְפָּאֲרִים: שֶׁלֹּא כְּגִלִּים הָרִאשׁוֹנִים אֲנִחנוּ.

that their hope and their outlook are in vain, and they are like those who boast: We are not like the first waves.

כִּי אֲנוּ עָמְדָנוּ לְדַעַת סִבַּת הִרְצִיחָה מִהַגְּלִים הָרִאשׁוֹנִים שֶׁלֹּא הִתְאַזְרוּ בְּכָל תִּקְוַת הַגְּבוּרָה,

For we have come to know the cause of the crushing from the first waves, that they did not gird themselves with the full strength of gevurah,

וְעַל כֵּן מִעַתָּה יָדַע אֲנוּ הֵיטֵב אֵיךְ לְהִגִּיעַ בְּטַח אֶל מִטְרַתָּנוּ.

And therefore, from now on we will know well how to reach our goal with certainty.

וכמובן, שכל התפארותם והתהללותם הוא עד הגיעם לחוף הים.

And of course, all of their boasting and self-praise is only until they reach the seashore,

ובהגיעם יוכחו לדעת שגורלם לא טוב יותר מגורל הגלים האלה אשר היו לפניהם.

And upon their arrival, they will be proven to know that their lot is no better than the lot of these waves which were before them.

גם המה, הגלים האחרונים, יתפוצצו לרסיסים עד אין זכר למו.

They too, the final waves, will shatter into fragments until there is no memory of them.

וזהו מה שצייר לנו הנביא ישעיה:

And this is what the prophet Yeshayah depicted for us:

והרשעים כים נגרש, מה הים הגל הראשון אומר אני עולה ומציף את כל העולם וכיון שבא לחול הוא כורע לפניו ואין הגל השני לומד מן הראשון (ילקוט,

And the wicked are like the driven sea, just as with the sea, the first wave says, I will go up and flood the entire world, and once it reaches the sand it bows down before it, yet the second wave does not learn from the first (Yalkut,

ישעיה).

Isaiah).

השקפותיהם המדמות של הרשעים נגרשים כים, שהשקט לא יוכל.

The imagined outlooks of the wicked are driven like the sea, which cannot rest.

אינם משימים לבם שכל מי שמסר הרגשותיו וכחותיו ביד הטבע וההרגל לסוף עלתה לו,

they do not set their heart to the fact that anyone who has handed over his feelings and his faculties into the hand of nature and habit, in the end it has come up for him,

אשר ויגרשו מימיו רפש וטיט,

whose waters cast up mire and dirt,

לא עלתה לו התחכמותו לחיות חיי פשרה לצאת דעת יוצרו ויצרו גם יחד.

His cleverness did not succeed for him to live a life of compromise, to satisfy the will of his Creator and his yetzer hara both together.

ומיד מי שהקל בחיי התורה כדי שימצא דרכי חן בעיני המפשרים, גרם זה שיפרש מהתורה לגמרי.

And immediately, whoever was lenient in the life of Torah so that he might find favor in the eyes of the compromisers, this caused him to separate from the Torah completely.

הרשעים אינם מתלמדים מהנסיון הבהיר של העבר לקיים "אשרי אדם מפחד תמיד",

The wicked do not learn from the clear experience of the past to fulfill, "Praiseworthy is the man who always fears,"

שָׁגם גּוֹרְלָם יִהְיֶה כֵּזָה, שְׁמַחֲיֵי הַפְּשָׁרָה אֶפְשָׁר לְהִסְתַּבֵּךְ שִׁיתְפּוּצְצוּ לְרִסְיִסִּים וְלֹא יִהְיֶה זָכַר לָמוֹ – רַק יִתְעַקְּשׁוּ לומר שֶׁהֵם בְּטוּחִים שִׁימָצְאוּ דֶּרֶךְ נָכוֹן לַחֲיֵי הַפְּשָׁרָה,

that their fate as well will be like this, that from a life of compromise it is possible to become so entangled that they will explode into shards and there will be no memory of them; only they stubbornly insist on saying that they are secure that they will find a proper path for a life of compromise,

אָבֵל טְעוּתָם לֹא לְאֶרֶךְ יָמִים תִּמָּשֶׁה,

But their mistake will not continue for a length of days,

כִּי מִיָּד שֶׁהִתְחַבְּרוּ עִצְמָם אֶל בְּעָלֵי פְשָׁרָה, אִזּוֹ הִתְעוֹרַר בְּקִרְבָּם כָּל הַטִּבֵּעַ, וְלֹא יָכְלוּ לְהִתְגַּבֵּר עָלָיו, וְנִעְשׂוּ שׂוֹלָל לִפְנֵי אוֹיֵב.

For immediately when they connected themselves to the masters of compromise, then all of their physical nature was awakened within them, and they were unable to strengthen themselves against it, and they became plundered before the enemy.

וְהָיוּ מוֹכְרֵיחִים לְפָרֶשׁ מִהַתּוֹרָה וְנִעְשְׂתָה מִכָּל יִגִּיעָתָם רֶפֶשׁ וְטִיט.

And they were forced to separate from the Torah, and from all their toil, it became mire and clay.

וּכְמוֹ שֶׁהַגִּלִּים שֹׁבִימִים אֵינָם לְמוֹדִים מִהַגִּלִּים שֶׁלִּפְנֵיהֶם,

And just as the waves in the sea do not learn from the waves that came before them,

כֵּן הָרָשָׁע לֹא יִלְמֹד מִקְלָקוּלוֹ שֶׁל לִפְנָיו,

So too, the rasha does not learn from the ruin of the one before him,

שֶׁבָּזָה שָׁצַעַד צַעַד חוּץ מִהַתּוֹרָה נִעְשָׂה לְשֹׁנָה וּפְרֶשׁ.

For in this, that he took a step outside of the Torah, he became one who learned and then separated.

וַיֵּשׁ לְרֹאוֹת מָזָה שֶׁאֵין כֶּתֶר הַתּוֹרָה הוֹלִים לַחֲיֵי הַפְּשָׁרָה, וְהוּא כִּחְבוּר אִישׁ וּמִים יַחַד.

And one must see from this that the crown of Torah does not fit a life of compromise, and it is like the joining of fire and water together.

אָבֵל "לֹא יִחַפֵּץ כָּסִיל בְּתִבּוּנָה" לְהִיּוֹת הַמְּכֻשׁוֹל אוֹר בְּהִיר, שֶׁלֹּא יִבְקֹשׁ לְהַשִּׁיג רוּחַ חַיִּים חוּץ מִחֲיֵי הַתּוֹרָה,

But "a fool does not desire understanding" to make the stumbling block into a bright light, so that he would not seek to attain a spirit of life outside of the life of the Torah,

וְכֵן שֶׁלֹּא לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּהַתּוֹרָה כְּאִמְצָעִי לַחֲיֵי הַחֲמֶר,

And likewise, not to use the Torah as a means for the life of the material,

שֶׁאֵין כָּל עֲמָלוֹ הֶבֶל וְרָעוֹת רוּחַ וְכַמּוֹץ אֲשֶׁר תִּדְפְּנוּ רוּחַ.

for then all his toil is vanity and a striving after wind, and like chaff which the wind drives away.

ומי גורם לעור עיני האדם שלא יראה דבר ברור כזה?

And who causes the blinding of the eyes of man, that he should not see such a clear thing?

הלא רק המדות הרעות וחיי ההרגל שהם חוצצים לשכלו מלחדר לתוך פנימיות נפשו ולהפיר חולשת טבעו,

Is it not only the bad middos and a life of habit that block his intellect from penetrating into the inwardness of his soul and from recognizing the weakness of his nature,

ושאין שום דרך ישר כי אם דרך התורה שחיה,

and that there is no straight path other than the path of the Torah that is alive,

ורק היא, תדע סוד נפש האדם וכל מאויי לבו.

And only it knows the secret of the neshama of man and all the desires of his heart.

וזהו מה שאמרו חז"ל:

And this is what Chazal, of blessed memory, said:

כל מי שיש בו תורה ואין בו יראת שמים דומה לגזבר שמסרו לו מפתחות הפנימיות ולא מסרו לו מפתחות החיצוניות.

Anyone who has Torah in him but does not have yiras Shamayim is comparable to a treasurer to whom they handed over the inner keys, but they did not hand over to him the outer keys.

כונתם כי בעת שאינו בעלים על מדותיו ואינו מושל על עצמו אז כל התורה שלומד רק בגדר נושא ספרים,

Their intention is that at a time when a person is not the master over his middos and does not rule over himself, then all the Torah that he learns is only in the category of a carrier of books,

הוא נושא ענין חוץ ממנו ואין התורה יכולה להכניס תוך לבו,

he carries a matter outside of himself, and the Torah is unable to enter inside his heart,

מפני שהמדות אינן מניחות ובועטות בתורה,

Because the middos do not allow and they kick against the Torah,

ויראת שמים אין בו למשל על עצמו ולכבש רצונו ולעבר על המדות.

And fear of Heaven he does not have within him to rule over himself, and to conquer his desire, and to overcome his character traits.

נמצא, שהיא חסר לו אף הפנימיות שלו ולא תוכל להועיל לו ידיעת התורה שהיא ידיעה חוץ ממנו.

It turns out, then, that he will be lacking even his own inner essence, and the knowledge of the Torah will not be able to benefit him, since it remains a knowledge that is external to him.

לכן נמצא אשר האדם כל זמן שלא למד מוסר לגרש דמיונותיו הכוזבות המושכות אותו חוצה להבדק החיצוני הוא נמצא בתוך אפל גדול,

Therefore, it comes out that as long as a person has not learned mussar to drive away his false imaginings which pull him outward to the external glitter, he is found in the midst of a great darkness,

ותחת המשכה מלערה, ורוצה רק הרחוב והשוק ובתי שחוק,

and under a repulsive attraction, and he wants only the street and the marketplace and houses of mockery,

והם המפריעים שלו אשר חוצצים בעדו מלהכנס אל פנימיות התורה שהיא בעצם גם חיי האדם,

and these are his disturbers which partition him from entering into the inwardness of the Torah, which is in essence also the very life of man,

"ודרכיה דרכי נעים וכל נתיבותיה שלום" (משלי ג').

"And its ways are ways of pleasantness, and all its pathways are peace" (Mishlei 3).

לפי האמור לעיל כבר מתאמים היטב שני המאמרים.

According to what was said above, the two statements are already well reconciled.

במירא דרבה בר רב הונא,

In the statement of Rabbah bar Rav Huna,

כל מי שיש בו תורה ואין בו יראת שמים דומה לגזבר שמסרו לו מפתחות הפנימיות,

Anyone who has Torah in him but does not have yiras Shamayim in him is comparable to a treasurer to whom they handed over the keys of the inner chambers,

השריש לנו לדעת שידעת והשגת תורה"ק היא אוצר פנימי,

He deeply rooted within us to know that the knowledge and attainment of the Holy Torah is an inner treasure,

כי אטו מלתא זוטרתא היא לעמד בסוד דעת התורה.

For is it then a small matter to stand in the secret of the knowledge of the Torah?

הלא מה גדלו ומה עמקו יסודותיה.

Behold, how great and how deep are her foundations.

ולדגמא קטנה — היסוד חביב אדם שנברא בצלם אלקים,

And for a small example, the fundamental principle of 'Beloved is man that he was created in the image of Elokim,'

היסוד של ואהבת לרעה כמוך — וכן יסוד מאמרם וכל מעשיך יהיו לשם שמים (עין בשמונה פרקים לרמב"ם).

The foundation of "And you shall love your fellow as yourself" — and likewise the foundation of their saying, "And let all your deeds be for the sake of Heaven" (see the Eight Chapters of the Rambam).

וכן בכל דיני התורה, צויה ואזהרותיה לפי סדר ההלכה,

And so too in all the laws of the Torah, its positive commandments and its prohibitions according to the order of the Halachah,

גנוז בהם אור גדול להאיר הדרך להאדם הנבון,

hidden within them is a great light to illuminate the path for the bewildered person,

להגיע על ידם לשלמות האמת.

to reach through them the true perfection.

וברמב"ם סוף הלכות תמורה כתוב וזה לשונו הזהב:

And in the Rambam at the end of the Laws of Temurah it is written, and this is his golden tongue:

ירדה תורה לסוף מחשבות האדם וקצת יצרו הרע.

The Torah descended to the very depth of man's thoughts and the measure of his yetzer hara.

שטבע של אדם להרבות קנינו ולחוס על ממונו וכו'.

For it is the nature of a person to increase his acquisition and to spare his money, etc.

ואם תתן לו רשות להחליף הרע בפה,

And if you give him permission to exchange the bad for the beautiful,

יחליף הפה ברע ויאמר טוב הוא,

he will exchange the beautiful for the bad and say, 'It is good,'

לפיכך סתם הכתוב בפניו שלא יחליף,

Therefore, the Scripture blocked it before him so that he would not exchange it,

וקנסו אם החליף והמיר והיה הוא ותמורתו יהיו קדש,

and they penalized him if he exchanged and substituted, that 'it and its substitute shall be holy,'

וכל אלו הדברים כדי לכוף את יצרו ולתקן דעותיו,

And all of these things are in order to bend his yetzer and to rectify his character traits,

ורב דיני התורה אינן אלא עצות מרחוק מגדול העצה לתקן הדעות וליישר כל המעשים.

And most of the laws of the Torah are nothing but distant counsels from the One Great in Counsel, to rectify the character traits and to straighten all of one's deeds.

וכן הוא אומר הלא כתבתי לך שלשים במועצות ודעת להודיעה קשט אמרי אמת,

And so He says, "Have I not written to you three-fold things of counsels and knowledge, to make you know the truth of the words of truth,"

לְהַשִּׁיב אֲמָרִים אֶמֶת לְשִׁלְחָהּ,

To return words of truth to Him Who sent you,

עַיִן שָׁם.

Look there.

WHAT TO TAKE FROM IT

We must realize that learning Torah alone is not enough if we do not work on our middos and yiras Shamayim through the study of mussar. To truly live a life of Torah, we must break through our bad habits and desires, using the Torah's guidance to conquer the yetzer hara rather than trying to compromise with the street.